

Festen for det store slag

Titel	Festen for det store slag
Formål og historisk baggrund	<p>Livet i Jernalderen var konstant underlagt årstiderne, høstudbyttet, fjenders hærgen, sygdom, død og overlevelsesmuligheder samt ritualer og gudedro – begreber som er fjerne (ukendte) for nutidens børn i vores samfund.</p> <p>At opleve Jernalderen og indleve sig fuldstændig i jernaldermenneskers vilkår er nok ikke muligt.</p> <p>Men med nedenstående forløb øges indlevelsen ved et ophold i jernaldermiljøet gennem fortællinger og ritualer forestået af landsbyens vølv og høvding og ved at sætte opholdet ind i en historisk ramme-fortælling.</p> <p>Udgangspunktet for fortællingen og forløbet er det lokale fund af dele af et krigsbytteoffer i Vingsted Sø og fund af jernalderbebyggelse omkring Vejle Ådal.</p>
Elevgruppe	<p>Fra 5. klasse og opefter.</p>
Tidsramme	<p>3 dage med overnatning i Jernaldermiljøet.</p>
Omdrejningspunkt	<p>Eleverne væves ind i et handlingsforløb med et højdepunkt som afslutning på opholdet – årsfesten for det store slag og krigsbytteofferet i Vingsted Sø.</p>
Handlingsforløb 1. dags formiddag: 3 – 3½ timer 1. dags eftermiddag: 4 timer	<p style="text-align: center;">3 dages forløb med 3 lige lange dage</p> <p>Efter ankomsten forløber formiddagen nogenlunde således:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indkvartering familievis på Overbygård, Hoddegården, Steppinggården. • Evt. indretning af huset • Praktiske informationer om huset og miljøet • Iklædning af dragter ved depotbygningen • Tilbage til huset, fortælling om familien + tur rundt i miljøet. • Spisepause (madpakker) • Fælles fortælling på stormandsgården eller i den hellige lund om landsbyens historie. • Oplæg til dagens arbejde og fordeling af eleverne på aktiviteter / arbejds hold: <ul style="list-style-type: none"> ○ Madlavning i familierne ○ Forskellige håndværksarbejder

Festen for det store slag

2. dags formiddag og eftermiddag: 7 timer

- Landbrugsarbejde

Der arbejdes herefter på holdene. De produkter eleverne fremstiller ved håndværksarbejdet, kan dels være ting de kan få med hjem, dels offergaver til brug ved den afsluttende ceremoni.

Dagen begynder med, at man iført dragterne samles og går til stormandsgården eller offersøen. Her fortælles historien om det store slag tidligere i stammens historie.

Oplæg til dagens arbejde og fordeling af eleverne på nye aktiviteter / arbejds hold:

- Madlavning i familierne
- Forskellige håndværksarbejder
- Landbrugsarbejde

Der arbejdes herefter på holdene. De produkter eleverne fremstiller ved håndværksarbejdet, kan dels være ting de kan få med hjem, dels offergaver til brug ved den afsluttende ceremoni.

Midt på dagen holdes en pause med spisning i familierne.

Der arbejdes videre på holdene, håndværkene gøres færdige.

2. dags aften:

Lærerne aftaler med deres familier i husene, hvordan og hvad der skal ofres næste dag. Hver familie forbereder et indslag til offerceremonien. Ligeledes kan man her aftale næste dags konkurrencehold og repræsentanter for huset. Se nedenfor.

3. dags formiddag: 3-4 timer

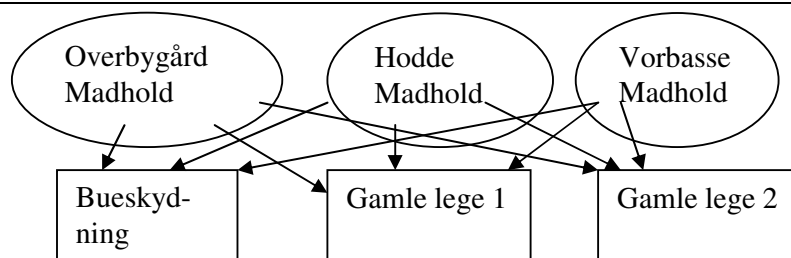
Alle familier samles i landsbyen eller på stormandsgården. Her gives oplæg til formiddagens aktiviteter og dagens store begivenhed - festen for det store slag.

Hver familie har delt sig op i 2 grupper: Halvdelen på madlavning først, halvdelen på 3 konkurrencehold: Bueskydning, Gamle lege 1 og Gamle lege 2.

Midt på formiddagen byttes, så konkurrenceholdene laver maden færdig. Det første madhold fordeles så ud på konkurrenceholdene for at øve sig (denne opdeling har lærerne klaret hjemmefra eller om aftenen før).

Fordelingen af eleverne ser i skemaform således ud:

Festen for det store slag

3. dags eftermiddag: 3½ time

Ved middagstid samles familierne, og man udvælger repræsentanter til hvert konkurrencehold (hvis ikke dette er gjort i forvejen). Ikke alle elever kan deltage i de afsluttende konkurrencer, da det vil være alt for tidskrævende. Alle har prøvet i løbet af formiddagen. Nogle få repræsentere huset i den endelige ”kamp”.

Herefter vil forløbet være:

- Festmåltid på stormandsgården. Måltidet præsenteres af madholdene
- Offerceremoni ved søen, med hjælp fra stammens vølve.
- Konkurrencer, styres af landsbyens høvding
- Kommentering af forløbet i familierne
- Oprydning i husene.
- Afrejse

1. dags formiddag: 3 – 3½ timer

Efter ankomsten forløber formiddagen nogenlunde således:

- Indkvartering familievis på Overbygård, Hoddegården, Steppinggården.
- Evt. indretning af huset
- Praktiske informationer om huset og miljøet
- Iklædning af dragter ved depotbygningen
- Tilbage til huset, fortælling om familien + tur rundt i miljøet.
- Spisepause (madpakker)
- Fælles fortælling på stormandsgården eller i den hellige lund om landsbyens historie.
- Oplæg til dagens arbejde og fordeling af eleverne på aktiviteter / arbejds hold:

1. dags eftermiddag: 4 timer

- Madlavning i familierne
- Forskellige håndværksarbejder
- Landbrugsarbejde

Festen for det store slag

2. dags formiddag: 4½ timer

Der arbejdes herefter på holdene. De produkter eleverne fremstiller ved håndværksarbejdet, kan dels være ting de kan få med hjem, dels offergaver til brug ved den afsluttende ceremoni.

- Dagen begynder med, at man iført dragterne samles og går til stormandsgården eller offersøen. Her fortælles historien om det store slag tidligere i stammens historie.
- Oplæg til dagens arbejde og fordeling af eleverne på nye aktiviteter / arbejds hold:
 - Madlavning i familierne
 - Forskellige håndværksarbejder
 - Landbrugsarbejde

Der arbejdes herefter på holdene. De produkter eleverne fremstiller ved håndværksarbejdet, kan dels være ting de kan få med hjem, dels offergaver til brug ved den afsluttende ceremoni.

2. dags middag: 1 – 1½ time

Midt på dagen holdes en pause med spisning i familierne.

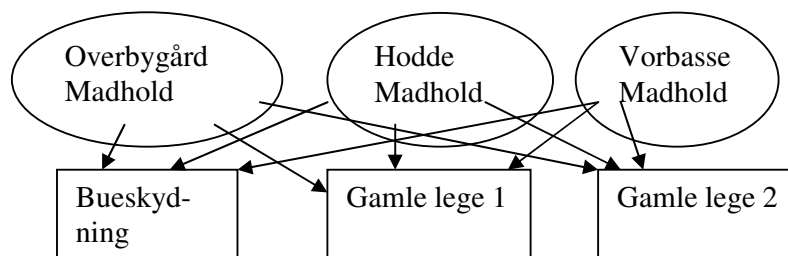
2. dags eftermiddag 2 timer

Alle familier samles i landsbyen eller på stormandsgården. Her gives oplæg til eftermiddagens aktiviteter og morgendagens store begivenhed - festen for det store slag.

Hver familie har delt sig op i 2 grupper: Halvdelen på madlavning først, halvdelen på 3 konkurrencehold: Bueskydning, Gamle lege 1 og Gamle lege 2.

Madlavningsholdene tilbereder aftensmaden, mens konkurrenceholdene øver sig til festen for det slag næste dag.

Fordelingen af eleverne ser i skemaform således ud:

Festen for det store slag

2. dags aften

Lærerne aftaler med deres familier i husene, hvordan og hvad der skal ofres næste dag. Hver familie forbereder et indslag til offerceremonien. Ligeledes kan man her aftale næste dags konkurrencehold og repræsentanter for huset. Se nedenfor.

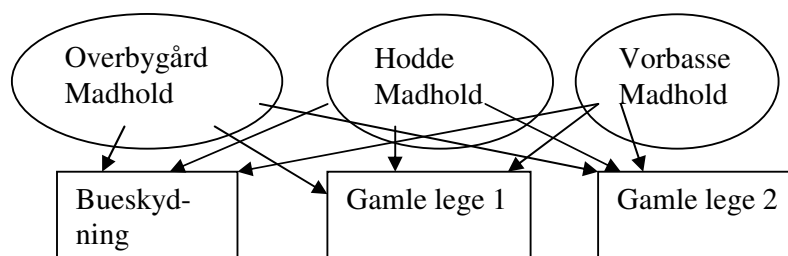
3. dags formiddag og eftermiddag: 5 timer

Alle familier samles i landsbyen eller på stormandsgården. Her gives oplæg til formiddagens aktiviteter og dagens store begivenhed - festen for det store slag.

Hver familie har delt sig op i 2 grupper: Halvdelen på madlavning, halvdelen på 3 konkurrencehold: Bueskydning, Gamle lege 1 og Gamle lege 2.

Eleverne, som tilberedte aftensmad 2. dags eftermiddag, deltager nu på et af konkurrenceholdene, mens eleverne, der øvede sig i konkurrencerne 2. dags eftermiddag, nu tilbereder festmåltidet.

Fordelingen af eleverne ser i skemaform således ud:

Her på formiddagen samles familierne, og man udvælger repræsentanter til hvert konkurrencehold (hvis ikke dette er gjort i forvejen). Ikke alle elever kan deltage i de afsluttende konkurrencer, da det vil være alt for tidskrævende. Alle har prøvet i løbet af formiddagen. Nogle få repræsenterer huset i den endelige "kamp".

Herefter vil forløbet være:

- Festmåltid på stormandsgården. Måltidet præsenteres af madholdene
- Offerceremoni ved søen, med hjælp fra stammens vølve.
- Konkurrencer, styres af landsbyens høvding
- Kommentering af forløbet i familierne
- Oprydning i husen.
- Afrejse

Festen for det store slag

Ideer til arbejdet på skolen

Forslag til aktiviteter:

Besøg på museer med udstillinger om Jernalderen og krigsbytteofre:

- Vejle Museum (dele af Vingsted Sø fundet)p.t. lukket pga. ombygning
- Haderslev Museum (fund fra Ejsbøl Mose).
- Moesgård Museum (fund fra Illerup Ådal).
- Silkeborg Museum (spændende jernalderudstilling).

Lave tegneserie, billedserie (computer billedprogram) over slaget, som man kan forestille sig det.

Billedudstilling om krig før og nu.

Årstidernes indvirkning på livet før og nu. Interviews med gamle bønder, husmødre og håndværkere.

Højtider/mærkedage før og nu – individuelt, i familien, i samfundet.

Forslag til litteratur:

- Lone Hvass: Oldtiden i Danmark – Jernalderen.
- Jørgen Jensen: Danmarks Oldtid – Ældre Jernalder
- Jørgen Ilkjær: Illerup Ådal – et arkæologisk tryllespejl.
- Jørgen Ilkjær: Mosens Skatkammer
- Mogens Ørsnes: Sejrens pris. Våbenofre i Ejsbøl mose ved Haderslev.
- Vejle Amts Aarbøger – bind 1 1912. Artikel af Hans Kjær: Mindesmærker og fund fra forhistorisk tid i Jerlev Herred.
- Nationalmuseet: Sejrens Triumf
- Vingsted Historiske Værksted: Livet i Jernalderen.
- Claus Buttenschøn og Olaf Ries: Ind i historien – Danmark og verden – 1.
- Karsten Kjer Michaelsen: Jernalder i Danmark og Gudme.
- Margit Broust Jensen, Estrid Thomasson: Alle tiders jernalder
- Cecil Bødker: Men i hvert fald i live (bind 1).
- Cecil Bødker: Fra Hilde (bind 2)